

Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija

**Piecelies un nobalso!
Kā es varu veicināt pilsoņu līdzdalību vēlēšanās?**

Pētnieciskais darbs

Darba autores: Nellija Afanasjeva

Linda Gribuste

Marta Jokste-Kraupša

Evelīna Placinska

Līva Rumpe

Marta Vainiņa

Anastasija Zabalujeva

Valērija Zagrebajeva

Preiļi, 2023

Mērķis: izzināt cēloņus un motīvus pilsoņu līdzdalībai vēlēšanās, noskaidrot kādi faktori ietekmē vai kavē pilsoņu izvēli balsot, kā arī piedāvāt risinājumus vēlēšanu aktivitātes veicināšanai. Radošais uzdevums palīdzēs izprast vēlēšanu procesa būtību un pilsoniskās līdzdalības nozīmi parlamentārajā demokrātijā.

Problēma: Visās Eiropas valstīs vērojama līdzdalības vēlēšanās lejupslīde.

Hipotēze: Zema iedzīvotāju līdzdalība vēlēšanās, izpratnes trūkums, neticība, neuzticēšanās vērojama cilvēku vidū.

IEVADS

Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijā notiek ik pēc 5 gadiem. Visiem Latvijas pilsoņiem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu, kā arī citu ES dalībvalstu pilsoņiem, kas Latvijā apmetušies uz pastāvīgu dzīvi, ir iespēja piedalīties un ietekmēt Eiropas Parlamenta darbību. Kārtējās Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2019. gada 25. maijā, daudzi valsts iedzīvotāji nezināja, ka pastāv tādas vēlēšanas un nepiedalījās, jo ir ļoti maz informācijas par Eiropas Parlamenta darbību. Tāpēc no visiem balsstiesīgiem nobalsoja tikai **33,53%**. Taču pēc vēlēšanām, kas notika **2014. gadā**, kur piedalījās tikai **30,24%**, var konstatēt, ka cilvēku līdzdalība vēlēšanās ir palielinājusies, kas ir ļoti būtiski visai Eiropai. Parlamenta dabība uzlabosies tikai tādā gadījumā, ja vairākums cilvēku katrā Eiropas Savienības valstī izdarīs savu izvēli un nobalsos par to, kurš būs vairāk atbilstošs cilvēku prasībām un tas, kurš spēs pilnvērtīgi piedalīties Parlamenta darbā. Bet vai var pamainīt šo nobalsojošo līmeni līdz 2024. gada maijam - nākamajam Eiropas parlamenta vēlēšanām?

CĒLOŅI

Mūsaprāt, ir vairāki iemesli, kāpēc cilvēki neiet balsot gan Latvijā, gan arī citās valstīs. Minēsim būtiskākos no tiem:

- Maz informēti par to. Daudzi cilvēki neiet balsot, jo viņiem nav pietiekamas informācijas par politisko situāciju valstī, kandidātiem, partijām un to interesēm. Viņi var justies, ka nav pietiekami sagatavoti, lai pieņemtu informētu lēmumu un baidās, ka izvēlēsies kādu deputātu, kas atbalstīs nevēlamus lēmumus gan Latvijai, gan visai Eiropai.

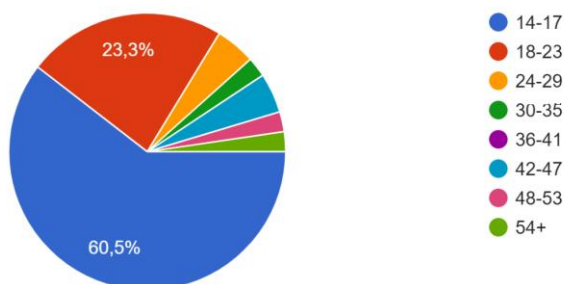
- Uzskata, ka Eiropas Parlaments neietekmē Latviju. Tie, kuri par Eiropas Parlamenta ietekmi Latvijā neinteresējas, viņiem šķiet, ka visu ietekmē pašvaldības darbinieki un Saeimas.
- Neuzticība politiķiem. Daži cilvēki var justies, ka politiķi nav godīgi vai nepilda savas vēlēšanu kampaņas solījumus, tādējādi zaudējot ticību vēlēšanu procesam. Un arī daudzi ir pārliecināti, ka “kādi 8 deputāti no mazas valsts” neietekmēs Eiropas politiku.
- Attieksme, ka viņu balss nemaina rezultātu. Daži cilvēki var justies, ka viņu balss nemaina neko vēlēšanu iznākumā un tādējādi to nav vērts izmantot. Viņi var justies, ka viņu balss ir maza, neietekmīga un ka viņi nevar ietekmēt to, kas notiek valstī un ārzemēs.
- Neinterese par politiku. Daži cilvēki vienkārši nav ieinteresēti par politiku un neuztver politisko procesu kā būtisku un nozīmīgu savā dzīvē. Viņi var justies, ka viņu lēmumi tieši neietekmē politikas jomas vai valsts attīstību. Domā, ka politika neietekmē viņa dzīvi un viņš var dzīvot neziņā par to.

DATI

Mēs aptaujājām gan mūsu vienaudžus, gan vecākus cilvēkus, lai uzzinātu īstos cēloņus, kāpēc vēlēšanās nepiedalās vai nepiedalīsies (kad būs tāda iespēja).

Aptaujā piedalījās 43 respondenti šādās vecuma kategorijās:

Norādiet savu vecumu
43 atbildes

Visvairāk respondentu bija vecuma kategorijā no 14 līdz 17 gadiem, otrajā vietā pēc daudzuma bija vecuma grupa no 18-23 gadiem.

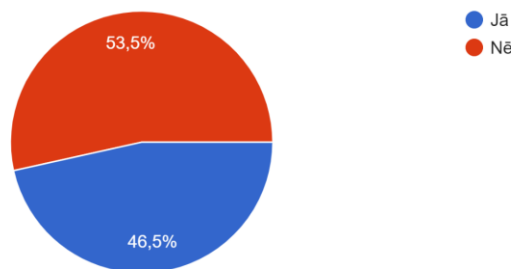
Vecuma grupa	Dalībnieku daudzums (%)	Dalībnieku daudzums (ciparos)
14-17 g.	60,5%	26
18-23 g.	23,3%	10

24-29 g.	4,7%	2
30-35 g.	2,3%	1
36-41 g.	-	-
42-47 g.	4,7%	2
48-53 g.	2,3%	1
54+ g.	2,3%	1

Nākamais jautājums bija par to, vai respondenti piedalīsies EP vēlēšanās.

Vai jūs piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās? (Ja neesat sasniedzis 18 gadu vecumu, vai piedalīsieties tad, kad sasniegsiet?)

43 atbildes

No aptaujātajiem cilvēkiem lielāka daļa 53,5% (23) atbildēja, ka vēlēšanās nepiedalās vai nepiedalīsies, bet 46,5% (20) atbildēja, ka piedalās vai piedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

Visvairāk uz šo jautājumu ar atbildi „NĒ” atbildēja respondenti vecuma grupā 14-17 gadiem, kas pierāda to, ka jauniešu iesaiste Eiropas Parlamenta vēlēšanās paliks ar vien mazāka.

Iesmēsli, kāpēc **nepiedalīsies**:

- Nezina par ko balsot;
- Neko daudz sakarā ar šo tēmu nezina;
- Nav ieinteresēts;
- Uzskata, ka neko daudz tas neietekmēs;
- Nevēlas;
- Neinteresējas par politiku;
- Nav pietiekami informēts;
- Nezina nevienu no kandidātiem;

- Neseko tam līdzī;
- Nesaprot neko no politiskām lietām;
- Uzskata, ka procentuāli viņa balsij nav jēgas.

Iesmesli, kāpēc **piedalīsies**:

- Interesē Eiropas Parlamenta darbība;
- Grib būt labs pilsonis;
- Lai palīdzētu attīstīties savai valstij;
- Jo ir pārliecināts, ka Latvijai ir svarīgi Eiropas Parlamenta lēmumi;
- Rūp Latvijas nākotne;
- Vēlas, lai tiktu ievēlēti iederīgi kandidāti;
- Interesē politika;
- Cer vēlēšanu rezultātus ar savu viedokli ietekmēt/mainīt;
- Uzskata, ka katra iedzīvotāja balss ir svarīga;
- Uzskata, ka piedalīties vēlēšanās ir svarīgi;
- Uzskata, ka tādā veidā var parādīt to ko sabiedrība sagaida no ievēlētajiem cilvēkiem;
- Padarīt dzīvi labāku.

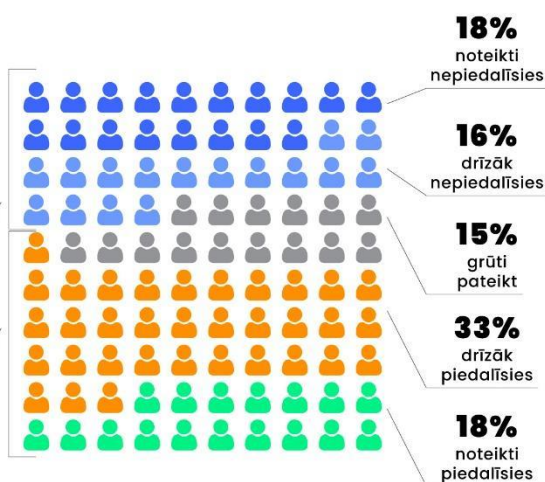
Jau tagad tiek veikti pētījumi, vai cilvēki piedalīsies Eiropas parlamenta vēlēšanās 2024. gadā, kur, liecinot pēc aptaujas, plāno piedalīties katrs otrais Latvijas pilsonis. ([Aptauja: puse Latvijas pilsoņu plāno piedalīties nākamajās EP vēlēšanās | EP lēmumi | Eiropas Parlaments Birojs Latvijā \(europa.eu\)](#))

Vēlētāju gaidu pētījums 2021

Cik liela ir iespēja, ka Jūs piedalīsieties Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2024. gadā?

Kopumā nepiedalīsies
34%

Kopumā piedalīsies
51%

© Eiropas Parlaments

RISINĀJUMI

Apkopojot visu informāciju, izdomājām atbilstošus risinājumus, kuri varētu palīdzēt problēmas risināšanai.

- Sociālie tīkli. Vēlēšanu informācija var tikt dalīta arī sociālajos tīklos, piemēram, Facebook, Twitter, Instagram. Visbiežāk, dalīšana ar informāciju par kandidātiem un balsošanas procesu notiek, lai cīnītos ar dezinformāciju par vēlēšanām. Kā arī varētu rīkot tiešsaistes stundas par Eiropas parlamentu un nepieciešamību piedalīties vēlēšanās.
- Atvērtība un pārredzamība. Nodrošināt atvērtību un pārredzamību vēlēšanu procesā. Publisko informāciju par kandidātu finansēšanu, kampaņas izdevumiem, biogrāfiju, viedokli un skatījumu, ko kandidāts pieturās.
- Debates un diskusijas. Rīkojot kandidātu publiskās debates, diskusijas vai kultūras pasākumus, cilvēki var dzirdēt dažādu kandidātu viedokļus un idejas vai paskatīties uz savu viedokli no cita skatu punkta. Kā piemērs, 2019. gadā Latvijas Televīzija rīkoja debates par aktuālām lietām Latvijā un Eiropā. ([Eiropas Parlamenta priekšvēlēšanu diskusija. Izvēlies nākotni! / Raksts / LTV.LV \(lsm.lv\)](#))
- Eiropas Parlamenta izzināšana caur spēlēm - Kā labs piemērs ir nesen aizsāktā spēle „Iekāp deputāta kurpēs”. Personīgi mēs pēc šīs spēles uzzinājām interesantus faktus un to, kā patiesībā strādā Eiropas Parlamenta lēmumu pieņemšana. Interesanti būtu tad, ja spēlē piedalītos arī kāds Eiropas Parlamenta dalībnieks! Un varētu pastāstīt par savu pieredzi.
- Vēlēšanu dienas pasākumi. Rīkojot speciālus pasākumus vēlēšanu dienā, lai pievilinātu cilvēkus, piemēram, vēlēšanu maršus, pasākumus pie vēlēšanu iecirkņiem, ielūdzot kādu publisku personu.

Mēs visi varētu risināt šo problēmu atvēlot tikai pāris minūtes mūsu laika informācijas apskatīšanai – kādus kandidātus var ievēlēt, kādas partijas viņi pārstāv, kā notiek balsošana u. c. izziņas par vēlēšanām gan Latvijā, gan ārzemēs.

IZMANTOTĀ LITERTŪRA

- [2019. gada Eiropas vēlēšanas: jaunieši nodrošināja lielo vēlētāju aktivitāti | EP lēmumi](#)
- [Vēlēšanu nākotne jeb Vēlēšanas 2030](#)
- <https://www.facebook.com/ltvzinass/videos/ko-jaunie%C5%A1i-dom%C4%81-par-eiropas-parlamenta-v%C4%93l%C4%93%C5%A1an%C4%81m/357056811827405/>
- https://www.saeima.lv/petijumi/Velesanu_politikas_veidosanas_principi_Baltijas_juras_regiona_valstis.pdf
- https://lv.wikipedia.org/wiki/2019._gada_Eiropas_Parlamenta_v%C4%93l%C4%93%C5%A1anas_Latvij%C4%81
- <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bruessel/16378.pdf>
- [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690537/EPRS_BRI\(2021\)690537_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690537/EPRS_BRI(2021)690537_EN.pdf)
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/21/the-european-parliament-electoral-procedures>

REKLĀMAS

Kāpēc **IR** jāiet uz Eiropas Parlamenta vēlēšanām?

Vēlēšanām ir sekas

Katra **MŪSU** balss ir svarīga. Tā dod iespēju paust vēlmi par to, kā būs pārstāvēta mūsu valsts Eiropas līmenī. Mums šķiet, ka lēmumi, ko pieņem Eiroparlaments, ir mazsvarīgi Latvijā, bet tie ir ļoti būtiski visās dzīves jomās, piemēram, ekonomikā, izglītībā un arī vides aizsardzībā.

Nebalsošana = atteikšanās no savas balss

Mūsdienās pilsoņiem, kas vecāki par 18 gadiem, ir tiesības balsot pašvaldības, Saeimas un Eiropas parlamenta vēlēšanās, taču to darīt ne vienmēr bija tiesības visiem iedzīvotājiem. Bija vajadzīgi daudzi gadi, lai mēs visi iegūtu tiesības veidot parlamentu gan savā valstī, gan ārzemēs.

Izmantojiet savas tiesības. Izmantojiet savu balsi!

Balsošana ir iespēja uz pārmaiņām

Parlamenta deputāti, kurus mēs ievēlējam, pārstāv ES iedzīvotājus un var veikt grozījumus un ierosināt jaunus likumus, kas atspoguļo mūsu intereses. Un jo vairāk cilvēku piedalās vēlēšanās, jo lielāka ir iespēja, ka tiks pieņemti lēmumi, kas atspoguļo plašu sabiedrības viedokli.

Informāciju par Eiropas parlamenta vēlēšanām var atrast: Eiropas Parlamenta vēlēšanas Centrālā vēlēšanu komisijā (cvk.lv) un Eiropas Parlamenta mājaslapā (europa.eu)

Anastasija Zabalujeva, Linda Gribuste, 10.A

Nāc balsot!

Ko dos tava balss?

1.

Iespēja pašam
izvēlēties Latvijas
pārstāvjus Eiropas
Parlamentā.

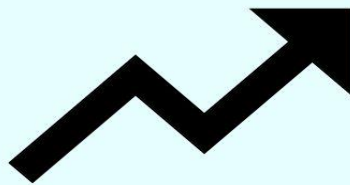
2.

Tava balss var
ietekmēt politiku
Eiropas līmenī.

3.

Iespēja uzlabot
savu un savas
valsts nākotni.

4.

Ietekmēt 80% no
valsts likumiem.

Marta Jokste-Kraupša
Evelīna Placinska

PIECELIES UN NOBALSO!

Ja tu esi LR pilsonis, tad tieši TEV ir iespēja izmainīt EP attieksmi pret Latviju, iesaistot LR deputātus.

Eiropas Savienība un Parlaments sniedz mums drošu ceļošanu, mācīšanos, prakses iespējas un kopīgu vienotību starp valstīm.

KĀ?

- Piedalies Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2024. gada pavasarī!

